

Knjižnica Instituta Ruđer Bošković vas poziva na predavanje:

Otvorena znanost

sve o otvorenom pristupu informacijama u
znanosti i novim trendovima u znanstvenoj
komunikaciji

Sveučilišni odjeli, Radmile Matejčić 2

23. listopada – od 10:00 do 15:00 – predavaona 268 – predavanje za
znanstvenike, mlade istraživače, studente i
ostale zainteresirane

24. listopada – od 10:00 do 15:00 – predavaona 030 – predavanje za knjižničare
i studente knjižničarstva

PRIJAVE NA: www.lib.irb.hr/edukacija/

SAŽETAK

Posvemašnja umreženost stavila nam je na raspolaganje mnoštvo informacija koje su drugi podijelili s nama i omogućila nam dijeljenje vlastitih razmišljanja, fotografija, videa, glazbe i sl. Svakodnevno na Facebook-u i Twitter-u objavljujemo sličice iz vlastitog života ili dijelimo tuđe "postove" koji su u skladu s našim interesima i stilom života. Dijeljenje je postalo naša svakodnevnica. No, kada se radi o znanstvenim informacijama ili nastavnim materijalima, nailazimo na zid koji su podigli izdavači ili akademske i istraživačke ustanove, te često ili ostanemo uskraćeni za potrebnu informaciju ili nam je ona dostupna u obliku u kojem je ne možemo ili ne smijemo koristiti. Bitak znanosti nije zatvorenost, već otvorenost, a kroz niz interaktivnih predavanja ćemo vam nastojati približiti sve promjene koje bi otvorenost mogla donijeti.

1. DIO – UVOD U OTVORENI PRISTUP I OTVORENU ZNANSTVENU KOMUNIKACIJU

Kvalitetna komunikacija istraživačkih rezultata ključna je za učinkovitost znanstvenih istraživanja, a bez obzira na različitost definicija, uvijek ima jedan zajednički nazivnik - dijeljenje. Koncept dijeljenja danas se sveo na objavljivanje publikacije, nerijetko nedostupne i u obliku posve neprimjerenom korištenju. Dijeljenje ideja, metodologija, istraživačkih rezultata, informacija i znanja, provodi se tek neformalnim kanalima znanstvene komunikacije. Kako je osnovni cilj znanstvene komunikacije unaprjeđivanje ljudskog znanja, potrebno je postići otvorenost i transparentnost cjelokupnog procesa. Stoga se otvorena znanost ne odnosi se samo mogućnost čitanja završne verzije znanstvenog rada, već na sve što online kultura umreženog svijeta podrazumijeva, a što akademska kultura treba prihvatiti. Otvorena znanost ne potiče samo otvoreni pristup i otvoreni pristup istraživačkim podacima, već i otvoreni proces znanstvene komunikacije, otvoreni dijalog, otvoren recenzijski postupak, otvorene formate i alate, otvorene standarde, otvorenu prosudbu...Tijekom izlaganja diskutirat će se sadašnje prakse, te moguće promjene koje će otvorena znanost potaknuti u različitim segmentima.

Predavač: Jadranka Stojanovski

2. DIO – OTVORENI PRISTUP PUBLIKACIJAMA

Tradicionalni je model znanstvenog izdavaštva od distribucijske mreže s vremenom postao glavna barijera pristupa znanstvenim informacijama. Pristup cjelovitim tekstovima objavljenih radova omogućen je samo onima koji si mogu priuštiti plaćanje visokih cijena pretplate znanstvenih časopisa. Inicijativa otvorenog pristupa je pokrenula revoluciju na području pristupa znanstvenim informacijama kroz dva glavna puta: samoarhiviranje radova znanstvenika u digitalne repozitorije (tzv. zeleni put) i objavljivanje radova u časopisima u otvorenom pristupu (tzv. zlatni put). No, otvoreni pristup ne podrazumijeva samo pristup objavljenj publicaciji u PDF formatu, već i ponovno korištenje, ponovnu distribuciju, prerade i stvaranje izvedenih djela. Zanima li vas smijete li pohraniti cjelovite tekstove svojih radova u repozitorije radova, što time dobivate, kako možete pronaći cjelovite tekstove radova koji su vam potrebni, kako udovoljiti zahtjevima koje pred vas stavlja Europska komisija sudjelujete li u projektima iz programa Obzor 2020, kako i gdje možete osigurati otvoreni pristup svojim radovima, jesu li informacije iz radova dostupnih u otvorenom pristupu pouzdane, je li recenzijski postupak časopisa u otvorenom pristupu manje kvalitetan od recenzijskog postupka ostalih časopisa, hoće li vam se radovi objavljeni u takvim časopisima vrednovati prilikom napredovanja u znanstvenim zvanjima...? Tijekom ovog predavanja dat ćemo vam odgovore na ova pitanja, demistificirati otvoreni pristup kao inicijativu, te vas upoznati sa značajkama otvorenog pristupa i dobrobitima za sve sudionike u procesu znanstvenog izdavaštva.

Predavač: Bojan Macan

3. DIO – OTVORENI PRISTUP ISTRAŽIVAČKIM PODACIMA

Otvoreni pristup podacima u užem smislu logičan je nastavak inicijative za otvorenom znanošću i tek je nedavno dobio na važnosti s razvojem mrežnih tehnologija. Slobodan i neometan pristup, mogućnosti provjere rezultata, sekundarne analize, upotreba izvornih podataka u obrazovanju - zahtjevi su koji se sve više nameću od strane znanstvene i akademske zajednica, a kao takvi prepoznati su i od strane financijera znanstvenoistraživačkih projekata. Europska komisija je na tom tragu pokrenula "Open Research Data Pilot" unutar programa Obzor 2020. Pohrana podataka uz mogućnost otvorenog pristupa obavezna je za nekoliko projektnih područja u svrhu povećanja vidljivosti te omogućavanja sekundarnih analiza podataka prikupljenih unutar projekata financiranih iz javnih izvora. Kao posljedica te inicijative dolazi do potrebe za organizacijom i strukturiranim upravljanjem istraživačkim podacima, a cilj ove radionice je upoznati istraživače, knjižničare i studente s cijelim procesom od izrade "Plana za upravljanje istraživačkim podacima", preko pohrane i arhiviranja pa do korištenja postojećih dostupnih baza istraživačkih podataka. Osim općih dijelova posebno ćemo se osvrnuti na specifičnosti unutar različitih znanstvenih područja.

Predavač: Alen Vodopijevac